

EVALUARE GENERALĂ A ACTIVITĂȚII INSTITUTULUI PENTRU ANUL 2011

Institutul de Filologie Română „A. Philippide” este structurat în șase departamente:

1. Departamentul de lexicologie-lexicografie
2. Departamentul de dialectologie
3. Departamentul de toponimie
4. Departamentul de istorie literară
5. Departamentul de etnologie.
6. Departamentul de limbă literară și filologie.

Toate cele șase departamente sunt implicate în derularea unor **proiecte prioritare** ale Academiei Române.

Prezentăm, în cele ce urmează, activitatea desfășurată în anul 2011, în fiecare departament precum și rezultatele obținute, conform sarcinilor din planul aprobat.

1. Departamentul de lexicologie-lexicografie

A. Proiect de cercetare: proiectul prioritar al Academiei Române *Dicționarul limbii române (DLR). Serie nouă. Litera C.*

La **Departamentul de lexicologie – lexicografie** s-au desfășurat următoarele activități de cercetare lexicografică:

- 1) Fișarea electronică a lucrărilor din bibliografia **DLR**, cu precădere a celor care nu pot fi fișate automat prin intermediul instrumentelor de lucru realizate în cadrul proiectului complex *eDTLR. Dicționarul tezaur al limbii române în format electronic*, adică a textelor manuscrise și tipărite cu alfabet chirilic ori cu alfabet de tranziție, precum și a textelor care, aflându-se sub incidența legii dreptului de autor, nu au putut fi scanate. Cele cca 39.000 de fișe rezultate au fost introduse într-o bază de date, structurată după criteriile lexicografice, utilizabilă în redactarea în format electronic (XML) a viitoarelor volume ale **DLR**. De asemenea, au fost introduse în calculator, în același format, cele 48 de casete de fișe aduse de la București.
- 2) Corectarea și actualizarea **Bibliografiei DLR**, activitate la care colaborează Victoria Zăstroiu, alături de un colectiv de la București.
- 3) Valorificarea **Bibliografiei DLR** scanate în cadrul proiectului *eDTLR*, testarea fișării automate, realizarea unei interfețe de selecție a fișelor în format XML (Gabriela Haja, Mona Corodeanu).
- 4) Participarea la redactarea unui proiect de cercetare interdisciplinară de tip PCCE, UEFISCDI, ale cărui obiective includ și realizarea / perfecționarea instrumentelor și resurselor de redactare în format XML a **DLR** (Gabriela Haja), aplicat la competiția din noiembrie 2011 (în colaborare cu Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” și firma DukTech din Iași).

B. Proiecte de cercetare în afara planului Academiei Române:

1) două proiecte europene:

- *Dictionnaire Etimologique Roman*, grant ANRS-Franța și DfG-Germania, colaborator; directori: Eva Buchi, Wolfgang Schweickard, **Cristina Florescu, Eugen Munteanu**, revizori;
- *Deriva tipologică a limbii române*. Proiect de colaborare bilaterală între Institutul de Filologie Română „A. Philippide” al Academiei Române și „Comisia Balcanică” a Academiei Austriece de Științe, 2010 – 2012. Directori de proiect: Michael Metzeltin și **Eugen Munteanu**;

2) două granturi naționale:

- *CLRE. Corpus lexicografic românesc esențial. 100 de dicționare din bibliografia DLR aliniate la nivel de intrare și la nivel de sens*, proiect finanțat de CNCSIS-UEFISCSU (cod TE_246/2010), 2010-2013. Director de proiect: **Elena Dănilă**. Echipa de cercetare: Ana-Veronica Catană Spenchiu, **Marius-Radu Clim, Elena Dănilă**, drd. Marius Răschip);
- *Terminologia românească meteorologică (științific vs popular) a stărilor atmosferice. Studiu lingvistic (Romanian meteorological scientific and popular terminology of the atmospheric phenomena. Linguistic approach)*, proiect finanțat de CNCS-UEFISCDI (cod PN-II-ID-PCE-2011-3-0656), 2011-2014. Director de proiect: **Cristina Florescu**. Din echipa de cercetare face parte **Laura Manea**.

3) un proiect cu finanțare extrabugetară:

- *Centrul de Studii Biblice «Monumenta linguae Dacoromanorum»* (proiect interdisciplinar finanțat din resurse extrabugetare al Universității «Alexandru Ioan Cuza» din Iași; director de proiect: **Eugen Munteanu**. Colaboratori în echipa de cercetare: **Elena Dănilă, Mioara Dragomir, Gabriela Haja**).

C. Doi membri al Departamentului sunt conducători de doctorate la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (Eugen Munteanu) și la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (Ioan Oprea), iar alții (Cristina Florescu, Gabriela Haja, Carmen-Gabriela Pamfil) au făcut parte din mai multe comisii de doctorat. Un membru al Departamentului (Marius Clim) a promovat la postul de CS. Un cercetător al departamentului are funcția de secretar științific cu delegație (Gabriela Haja).

2. Departamentul de dialectologie

A. Proiecte de cercetare: două proiecte prioritare ale Academiei Române:

a. *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina, vol. IV;*

b. *Atlasul lingvistic român, pe regiuni. Sinteză.*

a. Proiectul *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina, vol. IV:*

1. Introducere în baza de date a 34 de hărți analitice: 1325 TUFĂ, *pl.*; 1457 OJINĂ; 1458 CINĂ, *pl.*; 1462 BUCĂTĂRIE², *pl.*; 1465 SARMALE, *sg.*; 1466 JUMĂRI; 1467 ULEI; 1468 (apă) FIERBINTE; 1470 PIFTIE, *pl.*; 1472 BORUL (pălăriei); 1473 PANGLICĂ (la pălărie); 1479 ALTIȚĂ, *pl.*; 1480 ȘIRE; 1481 DANTELĂ, *pl.*; 1482 BUTONIERĂ (la cămașă), *pl.*; 1484 MĂ ÎNCHEI (la haină) (*ind. prez. I*); 1486 ȘERPAR, *pl.*; 1489 PIEPTAR, *pl.*; 1493 PĂNURĂ; 1494 CIOARECI, *sg.*; 1495 PIUĂ, *pl.*; 1501 NOJIȚĂ¹, *pl.*; 1502 NOJIȚĂ², *pl.*; 1503 CIZMĂ, *pl.*; 1504 CARĂMB, *pl.*; 1505 PANTOFI, *sg.*; 1506 CIORAPI, *sg.*; 1508 BROBOADĂ, *pl.*; 1509 BASMA, *pl.*; 1510 ROCHIE, *pl.*; 1511 ȘORT, *pl.*; 1512 CATRINȚĂ¹, *pl.*; 1513 CATRINȚĂ², *pl.*; 1515 PANGLICĂ, *pl.*

2. Redactare și revizia I pentru un număr de 16 hărți analitice: 1489 PIEPTAR, *pl.*; 1494 CIOARECI, *sg.*; 1495 PIUĂ, *pl.*; 1501 NOJIȚĂ¹, *pl.*; 1502 NOJIȚĂ², *pl.*; 1503 CIZMĂ, *pl.*; 1504 CARĂMB, *pl.*; 1505 PANTOFI, *sg.*; 1506 CIORAPI, *sg.*; 1508 BROBOADĂ, *pl.*; 1509 BASMA, *pl.*; 1510 ROCHIE, *pl.*; 1511 ȘORT, *pl.*; 1512 CATRINȚĂ¹, *pl.*; 1513 CATRINȚĂ², *pl.*; 1515 PANGLICĂ, *pl.*

2bis. Redactare și revizia I pentru un număr de 20 hărți interpretative: 1457 OJINĂ; 1458 CINĂ, *pl.*; 1462 BUCĂTĂRIE², *pl.*; 1466 JUMĂRI; 1467 ULEI; 1468 (apă)

FIERBINTE; 1473 PANGLICĂ (la pălărie); 1479 ALTIȚĂ, *pl.*; 1480 ȘIRE; 1482 BUTONIERĂ (la cămașă), *pl.*; 1484 MĂ ÎNCHEI (la haină) (*ind. prez. 1*); 1486 ȘERPAR, *pl.*; 1489 PIEPTAR, *pl.*; 1493 PĂNURĂ; 1506 CIORAPI, *sg.*; 1508 BROBOADĂ, *pl.*; 1509 BASMA, *pl.*; 1511 ȘORT, *pl.*; 1512 CATRINȚĂ¹, *pl.*; 1515 PANGLICĂ, *pl.*

3. Revizia finală a 32 hărți analitice manuscrite: 1457 OJINĂ; 1458 CINĂ, *pl.*; 1462 BUCĂTĂRIE², *pl.*; 1465 SARMALE, *sg.*; 1466 JUMĂRI; 1467 ULEI; 1468 (apă) FIERBINTE; 1470 PIFTIE, *pl.*; 1472 BORUL (pălăriei); 1473 PANGLICĂ (la pălărie); 1479 ALTIȚĂ, *pl.*; 1480 ȘIRE; 1481 DANTELĂ, *pl.*; 1482 BUTONIERĂ (la cămașă), *pl.*; 1484 MĂ ÎNCHEI (la haină) (*ind. prez. 1*); 1486 ȘERPAR, *pl.*; 1489 PIEPTAR, *pl.*; 1493 PĂNURĂ; 1495 PIUĂ, *pl.*; 1501 NOJIȚĂ¹, *pl.*; 1502 NOJIȚĂ², *pl.*; 1503 CIZMĂ, *pl.*; 1504 CARĂMB, *pl.*; 1505 PANTOFI, *sg.*; 1506 CIORAPI, *sg.*; 1508 BROBOADĂ, *pl.*; 1509 BASMA, *pl.*; 1510 ROCHIE, *pl.*; 1511 ȘORT, *pl.*; 1512 CATRINȚĂ¹, *pl.*; 1513 CATRINȚĂ², *pl.*; 1515 PANGLICĂ, *pl.*

3bis. Revizia finală a 22 hărți interpretative: 1457 OJINĂ; 1458 CINĂ, *pl.*; 1462 BUCĂTĂRIE², *pl.*; 1466 JUMĂRI; 1467 ULEI; 1468 (apă) FIERBINTE; 1473 PANGLICĂ (la pălărie); 1479 ALTIȚĂ, *pl.*; 1480 ȘIRE; 1482 BUTONIERĂ (la cămașă), *pl.*; 1484 MĂ ÎNCHEI (la haină) (*ind. prez. 1*); 1486 ȘERPAR, *pl.*; 1489 PIEPTAR, *pl.*; 1493 PĂNURĂ; 1506 CIORAPI, *sg.*; 1508 BROBOADĂ, *pl.*; 1509 BASMA, *pl.*; se adaugă un număr de 5 hărți interpretative rezultate din prelucrarea datelor din textele de tip MN: 1245 (firul) SE SUCEȘTE (*ind. prez. 3*); 1306 COAJĂ; 1372 VENIN; 1474 CĂCIULĂ, *pl.*; 1487 CATARAMĂ (la șerpar), *pl.*

4. Revizia I a 58 de texte de tip material necartografiat: 1314 CUCURUZ (de brad), *pl.*; 1315 BRĂDET; 1317 STEJAR, *pl.*; 1325 TUFĂ, *pl.*; 1327 ALUN, *pl.*; 1328 ALUNĂ, *pl.*; 1329 RÂNSĂ (la alun); 1333 TEI; 1338 URZICĂ, *pl.*; 1339 BOBOC (la floare), *pl.*; 1340 PUȘCĂ, *pl.*; 1343 SĂGEATĂ, *pl.*; 1345 OCHEȘC (*ind. prez. 1*); 1346 VÂNĂTOR, *pl.*; 1349 URS, *pl.*; 1350 URSOAICĂ, *pl.*; 1352 LUP, *pl.*; 1353 LUPOAICĂ, *pl.*; 1355 CERB, *pl.*; 1357 VIEZURE, *pl.*; 1358 DIHOR, *pl.*; 1359 CÂRTIȚĂ, *pl.*; 1360 ARICI, *pl.*; 1365 IEPUROAICĂ, *pl.*; 1366 IEPUROI; 1369 ȘARPE, *pl.*; 1370 ȘERPOAICĂ, *pl.*; 1371 VIPERĂ, *pl.*; 1372 VENIN; 1378 VRABIE, *pl.*; 1469 ABURI, *sg.*; 1471 PĂLĂRIE, *pl.*; 1474 CĂCIULĂ, *pl.*; 1475 CĂMAȘĂ, *pl.*; 1476 GURĂ (la cămașă); 1477 PATĂ, *pl.*; 1478 MÂNECĂ, *pl.*; 1483 NASTURE (la cămașă), *pl.*; 1485 CUREA, *pl.*; 1487 CATARAMĂ (la șerpar), *pl.*; 1488 BRĂU, *pl.*; 1491 PANTALONI, *sg.*; 1492 IZMENE, *sg.*; 1496 ÎMBRĂCĂMINTE; 1497 BUZUNAR, *pl.*; 1498 OPINCI, *sg.*; 1499 OBIELE, *sg.*; 1500 GURGUI (la opincă), *pl.*; 1507 ÎNCĂLȚĂMINTE; 1514 CATRINȚĂ³, *pl.*; 1518 VERDE, *pl.*; 1519 GALBEN, *pl.*; 1520 GALBENĂ, *pl.*; 1521 ALBASTRU, *pl.*; 1522 NEGRU, *pl.*; 1523 NEAGRĂ, *pl.*; 1524 ROȘU, *pl.*; 1525 ROȘIE, *pl.*

5. Refacerea după revizie a 108 texte MN: 1222 CÂNEPĂ; 1225 IN; 1229 LIMBĂ (la meliță), *pl.*; 1234 RAGIL (*ind. prez. 1*); 1235 CĂLȚI; 1236 PIEPTENI (pentru călți), *sg.*; 1241 FURCĂ (de tors), *pl.*; 1242 CAIER, *pl.*; 1243 FUS, *pl.*; 1244 FIR, *pl.*; 1245 (firul) SE SUCEȘTE (*ind. prez. 3*); 1253 VÂRTELNIȚĂ, *pl.*; 1254 GHEM, *pl.*; 1260 URZEALĂ; 1261 BĂTEALĂ; 1263 IȚE, *sg.*; 1264 (prin) SPATĂ, *pl.*; 1265 NĂVĂDESC (*ind. prez. 1*); 1279 ROST, *pl.*; 1280 SUVEICĂ, *pl.*; 1283 PÂNZĂ, *pl.*; 1286 TRAIȘTĂ, *pl.*; 1288 PĂDURE; 1289 PĂDURAR, *pl.*; 1302 FRUNZULIȚĂ, *pl.*; 1303 RĂDĂCINĂ, *pl.*; 1306 COAJĂ; 1308 MUGUR, *pl.*; 1310 NUIA, *pl.*; 1313 BRAD, *pl.*; 1314 CUCURUZ (de brad), *pl.*; 1315 BRĂDET; 1317 STEJAR, *pl.*; 1318 STEJĂRIȘ; 1319 GHINDĂ, *pl.*; 1320 JIR; 1325 TUFĂ, *pl.*; 1321 FAG, *pl.*; 1326 RUNC, *pl.*; 1327 ALUN, *pl.*; 1328 ALUNĂ, *pl.*; 1329 RÂNSĂ (la alun); 1330 PLOP, *pl.*; 1331 FRASIN, *pl.*; 1333 TEI; 1334 SALCĂM, *pl.*; 1338 URZICĂ, *pl.*; 1339 BOBOC (la floare), *pl.*; 1340 PUȘCĂ, *pl.*; 1343 SĂGEATĂ, *pl.*; 1345 OCHEȘC (*ind. prez. 1*); 1346 VÂNĂTOR, *pl.*; 1349 URS, *pl.*; 1350 URSOAICĂ, *pl.*; 1352 LUP, *pl.*; 1353 LUPOAICĂ, *pl.*; 1355 CERB, *pl.*; 1357 VIEZURE, *pl.*; 1358 DIHOR, *pl.*; 1359 CÂRTIȚĂ,

pl.; 1360 ARICI, pl.; 1361 VULPE, pl.; 1362 VULPOI, pl.; 1364 IEPURE, pl.; 1365 IEPUROAICĂ, pl.; 1366 IEPUROI; 1369 ȘARPE, pl.; 1370 ȘERPOAICĂ, pl.; 1371 VIPERĂ, pl.; 1372 VENIN; 1378 VRABIE, pl.; 1408 PEȘTE, pl.; 1409 SOLZI, sg.; 1410 UNDIȚĂ, pl.; 1412 PESCAR, pl.; 1416 FĂINĂ (de grâu); 1421 PÂINE, pl.; 1425 SITĂ¹, pl.; 1427 CIUR, pl.; 1428 VEȘCĂ (la sită), pl.; 1469 ABURI, sg.; 1471 PĂLĂRIE, pl.; 1474 CĂCIULĂ, pl.; 1475 CĂMAȘĂ, pl.; 1476 GURĂ (la cămașă); 1477 PATĂ, pl.; 1478 MÂNECĂ, pl.; 1483 NASTURE (la cămașă), pl.; 1485 CUREA, pl.; 1487 CATARAMĂ (la șerpar), pl.; 1488 BRĂU, pl.; 1491 PANTALONI, sg.; 1492 IZMENE, sg.; 1496 ÎMBRĂCĂMINTE; 1497 BUZUNAR, pl.; 1498 OPINCI, sg.; 1499 OBIELE, sg.; 1500 GURGUI (la opincă), pl.; 1507 ÎNCĂLȚĂMINTE; 1514 CATRIȚĂ³, pl.; 1518 VERDE, pl.; 1519 GALBEN, pl.; 1520 GALBENĂ, pl.; 1521 ALBASTRU, pl.; 1522 NEGRU, pl.; 1523 NEAGRĂ, pl.; 1524 ROȘU, pl.; 1525 ROȘIE, pl.

6. Fișarea materialului și redactarea (parțială), în manieră lexicografică, a indicelui de cuvinte și forme din hărți și materialul necartografiat;

7. Coordonarea redactării hărților și consultanță pentru revizia textelor de tip material necartografiat: operațiile s-au desfășurat pe întreg parcursul anului, pentru toate hărțile și textele de tip MN raportate la punctele anterioare.

8. Selecție etnografică de ilustrații și documentare pentru *Introducerea la vol. IV.*

b. Proiectul *Atlasul lingvistic român, pe regiuni. Sinteză:*

Până în momentul de față, unitatea coordonatoare (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” al Academiei Române, București) nu a repartizat departamentului de dialectologie material de lucru; în cazul în care în perioada următoare se va primi lista cu hărțile solicitate, acestea vor fi redactate în cursul lunii decembrie.

B. Proiecte de cercetare în afara planului Academiei Române:

1) Un grant național:

- **ALAB. *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB). Prima fază.*** Proiect CNC SIS în cadrul programului Resurse umane – Tinere echipe (TE). Proiect finanțat de CNC SIS – UEFISCSU, 2010-2013. Director de proiect: **Florin-Teodor Olariu**. Echipa de cercetare: **Veronica Olariu, Marius-Radu Clim, Ramona Luca**.
- ***Practici, reprezentări și comportament (socio)lingvistic în context minoritar. Strategii euristice și perspective metodologice în analiza dimensiunii lingvistice a fenomenului migraționist contemporan.*** Proiect în cadrul Școlii postdoctorale intitulate „Societatea cunoașterii – cercetări, dezbateri, perspective”, ID 56815 (Florin-Teodor Olariu).

C. Unui membru al departamentului (Stelian Dumistrăcel) Universitatea „Dunărea de Jos” (Galați) i-a conferit titlul de „Doctor honoris causa”. Un membru al Departamentului este conducător de doctorate la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (Stelian Dumistrăcel); același membru al departamentului a făcut parte din mai multe comisii de doctorat.

3. Departamentul de toponimie

A. Proiecte de cercetare: proiectul prioritar *Tezaurul toponimic al României. Moldova și proiectul *Micul dicționar toponimic al Moldovei (România)**

Personal (4,5 norme): cu normă întreagă: 4 (1 CS II, 1 CS, 2 asist. cercet.); cu jumătate de normă: 1 (1 CS I)

- 1) În cadrul proiectului prioritar *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, la care s-a lucrat în anul 2011 cu 1/4 normă, s-a efectuat redactarea a 100 p. la volumul II, partea I, *Dicționarul toponimic al râului Moldova*.
- 2) În cadrul proiectului *Micul dicționar toponimic al Moldovei (România)*, la care s-a lucrat în anul 2011 cu 4 norme și 1/4 normă, au fost completate normele de redactare ale articolelor de dicționar, s-a continuat operațiunea de documentare istorică (cca

5.000 fișe din documente editate) și de documentare lingvistică. S-a continuat și gruparea numelor după metoda câmpurilor toponimice, inclusiv includerea în fișierul dicționarului a materialului nou fișat. A fost realizată redactarea finală a articolelor cuprinzând toponimia personală din Moldova dintr-o perspectivă structurală și etimologică (cca 500 de pagini), cu o primă revizie lexicografică (cca 750 de intrări de dicționar), o parte din articole trecând și prin a doua revizie; au fost realizate etimologii ale toponimelor incluse în dicționar.

C. Doi membri ai departamentului (Ana Maria Prisacaru, Dinu Moscal) au promovat la postul de CS. Un membru al departamentului a promovat la postul de CS III.

4. Departamentul de istorie literară

A. 1. **Proiect de cercetare: proiectul prioritar *Dicționarul general al literaturii române (DGLR)***, ediția a doua, revizuită și adăugită.

2. **Proiectul de cercetare: *Dicționarul general al literaturii române. Compendiu (DGLR. Compendiu)***

A. 1. a) În colaborare cu departamentul similar de la Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” din București, s-a început lucrul pentru ediția a doua a DGLR: a) stabilirea listei de noi articole posibile la scriitorii dintre 1900 și 1950 (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Stănuța Crețu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Victor Durnea, Ofelia Ichim, Remus Zăstroiu - Victor Durnea a realizat o documentare bio-bibliografică la peste 600 de autori în vederea ediției a doua a DGLR); b) s-au continuat verificările la articole din volumele I (A-B) și II (C-D) ale DGLR (Victor Durnea, Florin Faifer, Dan Mănuță); c) s-au redactat articole noi și s-au actualizat o parte din cele din prima ediție a DGLR: (Șerban Axinte, Stănuța Crețu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Victor Durnea, Florin Faifer, Ofelia Ichim, Dan Mănuță, Remus Zăstroiu).

b) S-a lucrat, totodată, și la completarea **Bazei de date a DGLR**, prin continuarea anchetei directe și cu chestionare trimise unor instituții sau scriitori, precum și la arhivarea răspunsurilor și a materialului bibliografic primit.

c) S-a continuat lucrul la o nouă **Bază de date** privitoare la activitatea literară (reviste, alte publicații culturale, cercuri, societăți și cenacluri literare) și la scriitorii din diaspora. În acest scop s-au contactat un număr relativ mare de persoane din diversele țări în care sunt comunități românești care pot oferi informații în domeniu și s-au primit deja un număr mare de răspunsuri la chestionarele trimise.

A. 2.

S-a finalizat redactarea, precum și revizuirea și completarea articolelor din *Dicționarul general al literaturii române. Compendiu (DGLR. Compendiu)*, operații la care și-au adus contribuția, pe grupe de lucru, toți membrii Departamentului de istorie literară de la Iași, în colaborare cu colegii de la Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” din București.

B. Proiecte de cercetare în afara planului Academiei Române:

1. CS III dr. Șerban Axinte a început activitatea de cercetare în cadrul proiectului individual intitulat *Poetici ale romanului european reflectate în critica românească postbelică*, ca bursier al Școlii postdoctorale a Academiei Române „Valorificarea identităților culturale în procesele globale”, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 (Contract POSDRU/ 89/1.5/S/59758).

2. Proiectul interacademic *Diaspora românească din Budapesta (1989 – 2010). O analiză socio-culturală*, 2010 – 2012, parteneriat între Institutul de Cercetări Lingvistice al Academiei de Științe a Ungariei și Institutul de Filologie Română – Filiala din Iași a Academiei Române. **Coordonator: CS I dr. Ofelia Ichim**. Din echipă face parte **CS III dr. Florin-Teodor Olariu**. Importanța proiectului este dată de necesitatea studierii variatelor aspecte specifice integrării comunității românești din

Budapesta în cadrul populației majoritare. Cu titlu preliminar, se pot distinge două mari segmente la nivel cronologic și ca tip de inserție socio-culturală: românii deja integrați de mai multe generații și cei care practică o migrație mai mult sau mai puțin temporară, în vederea asigurării unui confort financiar (cei din a doua categorie constituie grupul-țintă în proiectul menționat). Este o cercetare complexă, care presupune abordarea unor aspecte multiple, ceea ce implică, în mod evident, munca în echipă. Se au în vedere analiza modificărilor de ordin sociolingvistic intervenite la nivelul limbii vorbite de românii din Ungaria, bilingvismul (probleme lingvistice în situații comunicative), a modificărilor la nivelul mentalităților (populația gazdă față de noii veniți și atitudinea acestora ca răspuns la percepția comunității majoritare), a activității asociațiilor și societăților românilor, a nivelului de păstrare a sentimentului apartenenței la identitatea națională de origine, interesul pentru cunoașterea culturii și literaturii române, recuperarea operelor scriitorilor de origine română stabiliți în Ungaria pentru patrimoniul cultural românesc. Această cercetare necesită stabilirea unui dialog cu membrii comunității românești din Budapesta, realizarea de interviuri narrative, prelucrarea și analizarea acestora. Proiectul *Diaspora românească din Budapesta (1989 – 2010). O analiză socio-culturală* constă în cercetări pe teren care necesită deplasarea celor doi cercetători de la Iași (CS gr. I dr. Ofelia Ichim și CS gr. III dr. Florin-Teodor Olariu). În anul 2011, deplasarea a avut loc în perioada 1 – 14 noiembrie, prin schimb interacademic.

C. Un cercetător din departament a fost promovat la CS III (CS Șerban Axinte), un altul a obținut titlul de doctor în științe filologice (CS Amalia Drăgulănescu). Doi cercetători sunt conducători de doctorat la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (Dan Mănuță) și la Universitatea de Arte (Florin Faifer), iar alții au făcut parte din mai multe comisii de doctorat.

5. Departamentul de etnologie

Proiect de cercetare: proiectul prioritar al Academiei Române *Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei. Tipologii și corpusuri de texte*

A. Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei. Tipologii și corpusuri de texte

- 1) S-a încheiat transpunerea înregistrărilor sonore din sistem analogic în sistem digital, realizându-se astfel cel de-al doilea exemplar al înregistrărilor digitale (Ioana Repciuc);
- 2) S-a continuat verificarea documentelor din AFMB în vederea definitivării articolelor pentru tipologia aferentă temei *Obiceiuri agrare din Moldova*; au fost verificate în continuare înregistrările magnetice pentru alcătuirea corpusului de texte; s-a început fișarea documentelor pentru tipologie și au fost făcute redactări parțiale de articole (Silvia Ciubotaru);
- 3) S-a încheiat transcrierea pieselor folclorice de pe benzi și din manuscrise pentru tema *Obiceiuri funebre din Moldova. Tipologie și corpusuri de texte*; a fost alcătuit și redactat în format electronic corpusul folcloric al temei cercetate (Ion H. Ciubotaru);
- 4) A fost încheiată redactarea articolelor de tipologie și a studiului introductiv pentru tema *Obiceiuri de naștere din Moldova. Tipologie și corpusuri de texte*; s-au verificat transcrierile pieselor folclorice din corpusul de texte, întreaga lucrare fiind pregătită pentru tipar. Au fost desfășurate anchete de teren în trei localități din județele Neamț și Iași. (Adina Ciubotariu)
- 5) S-a început documentarea pentru tema *Obiceiuri calendaristice din Moldova. Tipologie și corpus de texte* prin parcurgerea bibliografiei și stabilirea unei liste inițiale a articolelor de tipologie. Au fost desfășurate anchete de teren în trei localități din județul Botoșani (Ioana Repciuc).

B. Proiecte de cercetare în afara planului Academiei Române:

1) două granturi CNCS:

– Cercetătoarele **Adina Ciubotariu** și **Ioana Repciuc** au câștigat în urma competiției CNCS-UEFISCDI din 2011 două proiecte PD, care vor fi finalizate în luna aprilie 2013:

Starea actuală a memoriei colective în cazul obiceiurilor de naștere din Moldova (PN-II-RU-PD-2011-3-0086) și

Elemente de religiozitate populară în riturile românești ale apei. O perspectivă socio-antropologică (PN-II-RU-PD-2011-3-0220).

6. Departamentul de limbă literară și filologie

Înființat prin decizie a Consiliului Științific al Institutului, acest departament nu funcționează încă, datorită blocării concursurilor de ocupare de noi posturi de cercetare.

Publicații, prezența în comitete editoriale importante și manifestări științifice organizate de Institut

- În acest an, cercetătorii de la Institutului de Filologie Română „A. Philippide” au publicat **un volum colectiv** la Editura Academiei Române și **patru volume cu unic autor și două volume colective** la edituri consacrate din țară. În total: **7 volume**.
- De asemenea, au fost publicate **trei ediții și două traduceri** de mare importanță pentru cultura română.
- Cercetătorii institutului au publicat **89 de articole, studii și recenzii**, dintre care **20 în reviste ale Academiei Române, reviste cotate B+ sau ISI**.
- Aceștia li se adaugă **41 de comunicări** la manifestări științifice **internaționale și naționale** organizate în țară și **11 comunicări** la manifestări științifice **internaționale, organizate în alte țări**. În total: **52 de comunicări științifice**.
- Am avut **4 participări la un proiect european**.
- Am avut **3 participări la un proiect extrabugetar**.
- În institut se derulează în prezent: **5 granturi naționale; 2 proiecte de colaborare interacademică; 2 burse postdoctorale** la care participă **13 cercetători**.
- Au fost câștigate **2 proiecte CNCSIS tip TE și un proiect tip PCE, cu finanțare națională**.
- Institutul are **19 membri în comitetul editorial al unor reviste de specialitate internaționale sau într-o revistă a Academiei Române**.
- **Unul** dintre cercetătorii Institutului este **membru în conducerea unei organizații internaționale**.
Institutul a organizat următoarele tipuri de manifestări științifice:
- **Două manifestări internaționale**, în colaborare cu Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Asociația Culturală „Alexandru Philippide” și cu Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România
- De asemenea, Institutul s-a implicat în organizarea a **patru manifestări naționale**, dedicate celebrării unor evenimente legate de istoria culturii românești și cu scopul diseminării rezultatelor cercetărilor din cadrul Institutului nostru și ale celor din cadrul *Centrului de Studii Biblice «Monumenta linguae Dacoromanorum»* (în colaborare cu Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România și cu Asociația Culturală „Alexandru Philippide”).
- **Cinci** membri ai Institutului sunt **conducători de doctorate** la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (3), Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași (1), Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (1).
- Unui cercetător al Institutului, **Stelian Dumistrăcel**, i s-a conferit titlul de „**Doctor honoris causa**”, de către Universitatea „Dunărea de Jos” (Galați).

- Cercetătorii Institutului (Adina Ciubotariu, Victor Durnea) au fost distinși **cu 2 premii naționale** și (Ofelia Ichim) **3 distincții internaționale**
- Un cercetător și-a susținut teza de doctorat, în ședință publică, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.